

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

การศึกษาศาภาพการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางแก้ไขในการจัดการความรู้
ของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดสุพรรณบุรี

ชลธิชา โตลาภ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

กันยายน 2552

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

การศึกษาศาภาพการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางแก้ไขในการจัดการความรู้
ของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดสุพรรณบุรี

ชลธิชา โตลาภ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

กันยายน 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

STUDY OF PERFORMANCE CONDITIONS, PROBLEMS, AND SOLUTION
GUIDELINES IN KNOWLEDGE MANAGEMENT OF SCHOOLS UNDER SUPHANBURI
MUNICIPALITIES

CHONTICHA TOLAP

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
September 2009

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาศาสนาการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางแก้ไขในการจัดการ ความรู้ของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดสุพรรณบุรี
โดย	นางสาวชลธิชา โตลาภ
สาขา	การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร. กิรติ ศรีวิเชียร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ว่าที่ร้อยตรี ดร.จิรวัดน์ นาคพนม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร แผลงภู)

.....กรรมการ
(ดร.กิรติ ศรีวิเชียร)

ว่าที่ร้อยตรี.....กรรมการ
(ดร.จิรวัดน์ นาคพนม)

.....กรรมการ
(ดร.ภูษงค์ วัฒายุ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

.....อธิการบดี
(ดร. นูรพาทีศ พลอยสุวรรณ)

กันยายน พ.ศ. 2552

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ชลธิชา โดลาภ. (2552). การศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางแก้ไข

ในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดสุพรรณบุรี.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา :

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. กิรติ ศรีวิเชียร,

ว่าที่ร้อยตรี ดร. จิรวัดน์ นาคพนม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางแก้ไขในการนำการจัดการความรู้มาใช้ของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 16 คน ครูจำนวน 159 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำมาวิเคราะห์ โดยใช้ การทดสอบค่าเฉลี่ยด้วย t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดสุพรรณบุรีแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านกระบวนการจัดการความรู้ เช่น มีการกำหนดเป้าหมายความต้องการในการจัดการความรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ 2) ด้านภาวะผู้นำในการจัดการความรู้ เช่น การใช้กระบวนการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ทุกคนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น 3) ด้านวัฒนธรรมการจัดการความรู้ เช่น กำหนดเป้าหมายเพื่อใช้วิสัยทัศน์เป็นตัวกำหนดกระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านเทคโนโลยีการจัดการความรู้ เช่น จัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรทุกระดับในการใช้เทคโนโลยีต่างๆ 5) ด้านมาตรการการจัดการความรู้ เช่น กำหนดนโยบายในแผนพัฒนามีการกำหนดและพัฒนาตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับผลการจัดการศึกษาในมิติต่าง ๆ

2. ปัญหาที่พบ คือ 1) ด้านกระบวนการจัดการความรู้ เช่น การพัฒนาคลังความรู้เพื่อรวบรวมคนเก่งและคนดีไว้ 2) ด้านวัฒนธรรมการจัดการความรู้ เช่น การสร้างคุณค่าให้แก่นักเรียนได้รับการยอมรับว่าเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการความรู้ และ 3) ด้านเทคโนโลยีการจัดการความรู้ เช่น การสนับสนุนให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ยึดคนเป็นสำคัญ

3. ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการที่บุคลากรทุกระดับยังขาดความเข้าใจในเรื่องการนำการจัดการความรู้มาใช้ในสถานศึกษาดังนั้นแนวทางแก้ไขคือการช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับเกิดความเข้าใจและเกิดความตระหนักในความสำคัญของการจัดการความรู้มากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Chonticha Tolap. (2009). **Study of Performance Conditions, Problems, and Solution**

Guidelines in Knowledge Management of Schools under Suphan Buri

Municipalities. Master's Thesis, M.Ed. (Educational Administration). Phranakhon Si Ayutthaya: Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Advisory Committee: Dr. Kirati Sriwichian, Act. Sub Lt. Dr. Jirawat Nakpanom.

ABSTRACT

The purpose of the research were to study the performance conditions, the problems and the guidelines for solution on the schools' knowledge management. The samples comprised 180 subjects naming: 16 school administrators, 159 teachers and 5 experts obtaining by using simple random sampling. The instruments were a questionnaire, and a structured interview constructed by the researcher. The data were analysed employing testing the means with t-test.

The findings are indicated as follows:

1. The performance conditions of the schools under Suphan Buri municipalities were divided into 5 aspects: 1) The knowledge management procedure comprising the goals of requirement in the knowledge management to facilitate various performances; 2) The leadership in the knowledge management comprising procedure of meeting for brain storming; 3) The culture of knowledge management comprising appointing the target by using vision in assigning the knowledge management procedure; 4) The using of technology in knowledge management comprising providing training for technological usage to all personnel; 5) The criterion of knowledge management comprising appointing the policy in a development plan and developing the indicators involving the results of the knowledge management in various dimensions.

2. The problems were revealed as the following: 1) The knowledge management process; for example, developing the method to gather proficient and good personnel; 2) The knowledge management culture; for example, promoting the students to be accepted as the main goal of knowledge management; and 3) The knowledge management technology; for example, supporting for information technology development for the sake of the personnel.

3. Regarding guidelines for solving the problems, all working performers should be supported for better understanding and realization to the importance of the school knowledge management

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี เนื่องจากความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.กীরติ ศรีวิเชียร ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ว่าที่ร้อยตรีดร.จิรวัดน์ นาคพนม กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยเหลือ ให้แนวคิด ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีมาตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการตรวจความตรงของแบบสอบถามและได้ให้ความช่วยเหลือแนะนำตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามในการวิจัย และขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่กรุณาสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ขอขอบคุณบุคคลเจ้าของผลงานที่ผู้วิจัยได้ใช้ ในการอ้างอิง ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานและเพื่อนร่วมเรียนทุกท่านที่ให้การสนับสนุนในเรื่องต่างๆ ไป และท้ายที่สุด ขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ รวมถึงครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่งของผู้วิจัย ที่เป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

ชลธิชา โตลาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การจัดการความรู้.....	8
หลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้.....	8
ความหมายของการจัดการความรู้.....	11
เป้าหมายในการจัดการความรู้.....	14
ความสำคัญในการจัดการความรู้.....	16
ประเภทของความรู้.....	17
องค์ประกอบในการจัดการความรู้.....	19
แนวทางการจัดการความรู้.....	22
กระบวนการสำคัญในการจัดการความรู้.....	27
ประโยชน์ในการจัดการความรู้.....	28

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	ปัญหาของการจัดการความรู้.....	29
	สภาพและปัญหาการจัดการความรู้ของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัด สุพรรณบุรี.....	30
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
	สรุปหลักการและแนวคิดที่นำไปสู่การกำหนดกรอบในการวิจัย.....	42
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	44
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	46
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
	การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	49
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม.....	53
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการ ดำเนินงานในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัด สุพรรณบุรี.....	55
	ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน ในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดสุพรรณบุรี.....	56
	ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางแก้ไข ปัญหาการดำเนินงานในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลใน จังหวัดสุพรรณบุรี.....	62
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 64
	สรุปผลการวิจัย..... 65
	อภิปรายผล..... 66
	ข้อเสนอแนะ..... 69
	บรรณานุกรม..... 71
	ภาคผนวก..... 77
	ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย..... 78
	ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจแบบสอบถาม..... 89
	ภาคผนวก ค คำดัชนีความสอดคล้องในการตรวจความตรงและครอบคลุมตาม เนื้อหา โครงสร้าง และหลักวิชา..... 91
	ภาคผนวก ง หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ..... 94
	ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย..... 101
	ประวัติย่อผู้วิจัย..... 125

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามสังกัดเทศบาล.....	48
2	จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแยกตามสังกัดของสถานศึกษา.....	48
3	จำนวนและร้อยละจำแนกตามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	53
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการทดสอบความแตกต่างของระดับ ปัญหาในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาด้านกระบวนการจัดการ ความรู้.....	57
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการทดสอบความแตกต่างของระดับ ปัญหาในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาด้านภาวะผู้นำในการจัดการ ความรู้.....	58
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการทดสอบความแตกต่างของระดับ ปัญหาในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาด้านวัฒนธรรมการจัดการ ความรู้.....	59
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการทดสอบความแตกต่างของระดับ ปัญหาในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาด้านเทคโนโลยีการจัดการ ความรู้.....	60
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการทดสอบความแตกต่างของระดับ ปัญหาในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาด้านมาตรการการจัดการ ความรู้.....	61

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 โมเดลการเปลี่ยนแปลงรูปแบบความรู้.....	18
3 กรอบแนวคิด.....	40
4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	43